

GAZETI RASMI LA SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

(Hupigwa Chapa kwa Amri ya Serikali)

Sehemu ya CXXXIII Nam. 7291

5 Novemba, 2024

Bei, Shs. 5000/-

Imekubaliwa na Mkuu wa Posta kuwa ni Gazeti

YALIYOMO

Ukurasa

Mswada wa Sheria ya Kufuta Sheria ya Baraza
la Udhhibiti wa Mfumo wa Utoaji Leseni za Biashara,
Nam. 13 ya 2013 na Kutunga Sheria ya Udhhibiti na
Usimamizi wa Utoaji Leseni za Biashara Zanzibar
na Mambo Mengine yanayohusiana nayo 691

SEHEMU YA SHERIA

Tangazo la Mswada lililotajwa hapo chini linatangazwa katika ***Gazeti Rasmi*** hili.

Tangazo la Mswada

Nam. :- Mswada wa Sheria ya Kufuta Sheria ya Baraza la Udhhibiti wa Mfumo wa Utoaji Leseni za Biashara, Nam. 13 ya 2013 na Kutunga Sheria ya Udhhibiti na Usimamizi wa Utoaji Leseni za Biashara Zanzibar na Mambo Mengine yanayohusiana nayo:

TANGAZO

Mswada ufuatao utawasilishwa katika Mkutano wa Baraza la Wawakilishi utakaoanza tarehe 27 Novemba, 2024 kwa kusomwa mara ya kwanza na unachapishwa pamoja na Madhumuni na Sababu zake kwa ajili ya kutoa taarifa kwa wananchi.

ZANZIBAR
5 Novemba, 2024

(Mhandisi Zena Ahmed Said)
***Katibu wa Baraza la Mapinduzi na
Katibu Mkuu Kiongozi.***

MSWADA*wa***SHERIA YA KUFUTA SHERIA YA BARAZA LA UDHIBITI WA
MFUMO WA UTOAJI LESENI ZA BIASHARA, NAM. 13 YA 2013
NA KUTUNGA SHERIA YA USIMAMIZI NA UDHIBITI WA
UTOAJI LESENI ZA BIASHARA ZANZIBAR NA MAMBO
MENGINE YANAYOHUSIANA NAYO****IMETUNGWA** na Baraza la Wawakilishi la Zanzibar.**SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA AWALI**Jina fupi
na kuanza
kutumika.

1. Sheria hii itajulikana kama Sheria ya Usimamizi na Udhibiti wa Utoaji Leseni za Biashara Zanzibar, 2024 na itanza kutumika mara baada ya kutiwa saina na Rais.

Matumizi.

2. Sheria hii itatumika kwa madhumuni ya kusimamia na kudhibiti mamlaka za leseni zinazofanya kazi Zanzibar.

Ufafanuzi.

3. Katika Sheria hii, isipokuwa kama maelezo yatahitaji vyenginevyo:

“biashara” inajumuisha aina yoyote ya shughuli za kibiashara, taaluma au kazi;

“Bodi” maana yake ni Bodi ya Wakurugenzi ya Mamlaka iliyoanzishwa chini ya kifungu cha 9 cha Sheria hii;

“Daftari la Kumbukumbu la Taifa la Leseni za Biashara” maana yake ni Daftari la Kumbukumbu la Taifa la Leseni za Biashara liloanzishwa chini ya kifungu cha 24 cha Sheria hii;

“leseni” maana yake ni ruhusa halali kutoka kwa mamlaka za leseni ya kufanya shughuli za biashara au taaluma kwa mujibu wa masharti ya sheria yoyote husika na inajumuisha kibali, huduma na ruhusa nyengine yoyote;

“mamlaka ya leseni” maana yake ni chombo chenye mamlaka ya kisheria ya kutoa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine yoyote Zanzibar;

“Mamlaka” maana yake ni Mamlaka ya Usimamizi na Udhibiti wa Utoaji Leseni za Biashara iliyoanzishwa chini ya kifungu cha 4 cha Sheria hii;

“Mkaguzi” maana yake ni mtu aliyeteuliwa chini ya kifungu cha 43 cha Sheria hii;

“Mfumo wa Taifa wa Kidigitali wa Usimamizi wa Biashara” maana yake ni mfumo unaoruhusu maombi ya leseni, ubadilishanaji

wa taarifa na ufatiliaji wa mamlaka za leseni kwa njia ya kidigitali;

“Mkurugenzi Mkuu” maana yake ni Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka aliyeteuliwa chini ya kifungu cha 15 cha Sheria hii;

“Rais” maana yake ni Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi;

“Serikali” maana yake ni Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;

“Serikali za Mitaa” ina maana kama ilivyofafanuliwa katika Sheria ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa, Nam. 7 ya 2014;

“shughuli za kibiashara” ni utoaji wa bidhaa au huduma kwa kubadilishana au kufanya malipo;

“Wakala” maana yake ni mtu ambaye anafanya kazi au anasimamia masuala ya biashara kwa niaba ya mtu mwingine; na

“Waziri” maana yake ni Waziri anayehusika na biashara.

SEHEMU YA PILI UANZISHWAJI WA MAMLAKA

4.-(1) Kunaanzishwa Mamlaka itakayojulikana kama Mamlaka ya Usimamizi na Udhhibiti wa Utoaji Leseni za Biashara na ufupisho wake utakuwa ni “BLRA”. Uanzishwaji wa Mamlaka.

(2) Mamlaka itakuwa ni chombo kinachojitegemea, chenye urithi wa kuendelea, muhuri wake na kwa jina lake, kwa mujibu wa sheria, kitakuwa na uwezo wa:

- (a) kushtaki na kushtakiwa;
- (b) kupata, kumiliki, kununua au kuondosha mali yoyote inayohamishika au isiyohamishika;
- (c) kuingia katika mkataba au miamala yoyote;
- (d) kukopa kiwango chochote cha fedha kutoka katika taasisi yoyote ya fedha; na
- (e) kutekeleza au kufanya kitendo au jambo lolote ambalo linaweza kutekelezwa au kufanywa na chombo kinachojitegemea.

5.-(1) Kutakuwa na muhuri na nembo ya Mamlaka katika umbo na namna kama itakavyoamuliwa na Bodi. Muhuri na nembo ya Mamlaka.

(2) Matumizi ya muhuri na nembo ya Mamlaka katika waraka wowote yatathibitishwa kwa saine ya Mkurugenzi Mkuu au afisa mwingine yoyote wa Mamlaka aliyeidhinishwa na Mkurugenzi Mkuu.

(3) Waraka wowote utakaokusudiwa kuwa ni hati inayotolewa na Mamlaka utawekwa muhuri wa Mamlaka na utathibitishwa kwa mujibu wa masharti ya kifungu kidogo cha (2) cha kifungu hiki.

Malengo
ya
Mamlaka.

6. Malengo ya Mamlaka yatakuwa ni:

- (a) kuimarisha na kurahisisha mfumo wa usimamizi na udhibiti wa leseni za Biashara Zanzibar; na
- (b) kudhibiti na kusimamia mamlaka za leseni na kuondoa vikwazo katika kufanya biashara.

Kazi za
Mamlaka.

7. Kazi za Mamlaka zitakuwa ni:

- (a) kudhibiti na kusimamia mamlaka za leseni kufuata masharti ya Sheria hii;
- (b) kupitia masharti yaliyopo na yanayopendekezwa katika utoaji wa leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine na kutoa maelekezo kwa mamlaka ya utoaji wa leseni husika kufanya marekebisho ya masharti hayo;
- (c) kuanzisha, kutekeleza na kuendesha Mfumo wa Taifa wa Biashara na Mfumo ya Kidigitali wa Usimamizi wa Biashara;
- (d) kudhibiti, kufatilia na kuzitaka mamlaka za leseni kutumia mifumo inayotolewa na Mamlaka katika utoaji wa leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine;
- (e) kupendekeza kwa Serikali juu ya mambo yanayotokana na mapitio yaliyofanywa chini ya aya ya (b) ya kifungu hiki;
- (f) kufanya tathmini na ufuatiliaji kuhusiana na utoaji wa leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine kwa ajili ya kuweka mazingira rafiki ya biashara; na
- (g) kutekeleza kazi nyengine yoyote kwa madhumuni ya utekelezaji wa masharti ya Sheria hii.

(2) Mamlaka, katika kutekeleza kazi zake chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, itashauriana na wadau kutoka katika taaluma husika na jamii ya wafanyabiashara.

Uwezo wa
Mamlaka.

8. Mamlaka itakuwa na uwezo wa:

- (a) kutoa maelekezo kwa mamlaka za leseni kuhusiana na utoaji wa leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine;
- (b) kuweka na kupitia viwango vya ada na tozo za leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine;
- (c) kuzikagua mamlaka za utoaji wa leseni ili kuhakikisha zinafuata masharti ya Sheria hii;
- (d) kuchunguza uwezo wa watumishi, muundo wa taasisi na mfumo wa utendaji wa mamlaka za leseni;

- (e) kupendekeza aina mpya ya leseni, vibali, huduma au ruhusa nyengine itakayofaa kutolewa na mamlaka za utoaji wa leseni;
- (f) kusitisha au kufuta leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine kutoka kwa mamlaka za utoaji wa leseni;
- (g) kusimamisha leseni za aina moja zinazotolewa na mamlaka mbili tofauti; na
- (h) kuzitaka mamlaka za utoaji wa leseni kutoa taarifa zinazohusiana na leseni, kibali, huduma, ruhusa nyengine, ada au tozo kama itakavyohitaji katika kutekeleza kazi zake.

SEHEMU YA TATU
USIMAMIZI NA UENDESHAJI WA MAMLAKA

9.-(1) Kutakuwa na Bodi ya Wakurugenzi ya Mamlaka ambayo itaundwa na:

Uanzishwaji
na muundo
wa Bodi.

- (a) Mwenyekiti ambaye atateuliwa na Rais;
- (b) Mkurugenzi Mkuu;
- (c) Mkurugenzi anayehusika na Uratibu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa;
- (d) Wakili wa Serikali kutoka Afisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali; na
- (e) wajumbe watatu kila mmoja kutoka:
 - (i) Wizara inayohusika na fedha;
 - (ii) Wizara inayohusika na biashara; na
 - (iii) Jumuiya ya Wafanyabiashara Zanzibar;

(2) Wajumbe waliotajwa chini ya kifungu kidogo cha (1)(d) na (e) ya kifungu hiki watateuliwa na Waziri kwa kushauriana na taasisi husika kwa kuzingatia sifa, uzoefu na jinsia zao.

10. Mtu atakuwa na sifa ya kuteuliwa kuwa Mwenyekiti wa Bodi ikiwa mtu huyo:

Sifa za
Mwenyekiti.

- (a) ana angalau shahada ya kwanza katika fani ya biashara, sheria, kodi, utawala wa umma, uchumi, fedha, uhasibu, utalii au fani nyengine yoyote inayolingana na hizo kutoka katika taasisi inayotambuliwa na Serikali; na
- (b) ana uzoefu wa kazi wa angalau miaka saba katika nafasi ya uongozi; na
- (c) ana uadilifu wa hali ya juu.

Katibu wa
Bodi.

11.-(1) Bodi itamteua mfanyakazi wa Mamlaka kuwa Katibu wa Bodi.

(2) Mtu atakuwa na sifa ya kuteuliwa kuwa Katibu wa Bodi ikiwa mtu huyo ana:

- (a) angalau shahada ya kwanza katika fani ya sheria au mwenye sifa ya kuwa katibu wa shirika kutoka katika taasisi inayotambuliwa na Serikali; na
- (b) uzoefu wa kazi usiopungua miaka mitano katika utumishi wa umma;

(3) Katibu wa Bodi atawajibika kwa Bodi, na:

- (a) kwa kushauriana na Mwenyekiti atandaa ajenda za vikao vya Bodi;
- (b) atachukua kumbukumbu sahihi za vikao vya Bodi;
- (c) atatunza kumbukumbu sahihi na zenye kujitosheleza za Bodi;
- (d) atatoa taarifa sahihi za vikao vya Bodi kwa wajumbe;
- (e) atafanya kazi nyengine yoyote kama atakavyoelekezwa na Bodi.

Kazi za
Bodi.

12. Bodi itakuwa na kazi, ya:

- (a) kuandaa, kufuatilia, kudhibiti na kusimamia utekelezaji wa masuala yote yanayohusiana na usimamizi wa Mamlaka;
- (b) kumshauri Waziri juu ya masuala yanayohusiana na mfumo wa utoaji leseni za biashara na mamlaka za leseni;
- (c) kuamua mikakati na sera zinazosimamia uendeshaji wa Mamlaka; na
- (d) kutekeleza kazi nyengine yoyote chini ya Sheria hii

Uwezo wa
Bodi.

13. Bodi, katika kutekeleza kazi zake, itakuwa na uwezo wa:

- (a) kumuelekeza Mkurugenzi Mkuu kuipatia Bodi taarifa yoyote, ripoti, waraka au nyaraka nyengine ambazo Bodi itaona ni muhimu katika utekelezaji wa majukumu yake;
- (b) kuanzisha Kanuni za Wafanyakazi na Kanuni za Fedha za Mamlaka;
- (c) kupitia na kuidhinisha sera, mpango kazi, mpango mkakati, bajeti na ripoti za Mamlaka;
- (d) kutoa maelekezo halali kwa Katibu Mtendaji kuhusiana na usimamizi na utekelezaji wa Mamlaka;

- (e) kuchukua hatua za kinidhamu dhidi ya mfanyakazi wa Mamlaka kwa mujibu wa sheria;
- (f) kuidhinisha muundo wa utumishi wa Mamlaka kwa kuzingatia masharti ya Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam. 2 ya 2011;
- (g) kwa kuzingatia masharti ya Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam.2 ya 2011, kuweka vigezo na masharti ya utumishi, mishahara na posho ikijumuisha stahiki nyengine yoyote kwa wafanyakazi wa Mamlaka;
- (h) kuidhinisha ada na tozo baada ya kupokea mapendekezo kutoka kwa Mamlaka; na
- (i) kuajiri wafanyakazi kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam. 2 ya 2011.

14. Masharti yanayohusiana na mwenendo wa Bodi yatakuwa kama yalivyoainishwa katika Jadwali la Sheria hii. Mwenendo wa Bodi.

15.-(1) Kutakuwa na Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ambaye atateuliwa na Rais. Uteuzi wa Mkurugenzi Mkuu.

(2) Mkurugenzi Mkuu atakuwa Afisa Mtendaji Mkuu na atawajibika kwa kazi za kila siku za Mamlaka.

(3) Mtu atakuwa na sifa ya kuteuliwa kuwa Mkurugenzi Mkuu ikiwa mtu huyo ana:

- (a) angalau shahada ya kwanza kutoka katika taasisi inayotambuliwa na Serikali;
- (b) uzoefu wa kazi wa angalau miaka saba; na
- (c) uadilifu wa hali ya juu

16.-(1) Mamlaka inaweza kuanzisha idara, vitengo au divisheni kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam. 2 ya 2011. Idara, vitengo na divisheni.

(2) Wakuu wa idara na vitengo watateuliwa na Bodi kwa kuzingatia sifa na uzoefu wao.

(3) Wakuu wa divisheni watateuliwa na Mkurugenzi Mkuu kwa kuzingatia sifa na uzoefu wao.

(4) Wakuu wa idara, divisheni na vitengo watawajibika kwa Mkurugenzi Mkuu.

17. Kutakuwa na wafanyakazi wa Mamlaka ambao wataajiriwa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam.2 ya 2011. Wafanyakazi wa Mamlaka.

SEHEMU YA NNE
MISINGI YA USIMAMIZI NA UDHIBITI WA
LESENI ZA BIASHARA

Misingi
ya utoaji
wa leseni,
vibali,
huduma
na ruhusa
nyengine.

18.-(1) Mamlaka za utoaji wa leseni zitazingatia misingi ifuatayo:

- (a) taratibu na vigezo vinavyolingana na vilivyorahisi vya utoaji wa leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine;
- (b) mfumo wa leseni uliowazi, uliosawa, uliobora, wenye ufanisi na wenye gharama nafuu;
- (c) kuhakikisha huduma inayotolewa inalingana na ada inayotozwa;
- (d) malipo ya ada maalumu na ada zilizowekwa wazi na kutozwa kwa madhumuni pekee ya kulipia gharama za usimamizi kuhusiana na leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine;
- (e) kuhakikisha uhalali wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine;
- (f) ubadilishanaji wa taarifa husika miongoni mwa mamlaka za utoaji wa leseni kurahisisha utoaji wa leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine;
- (g) leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine zitakuwa kwa madhumuni ya kudhibiti na kusimamia biashara na siyo kwa ajili ya kuweka vikwazo katika ushindani;
- (h) leseni zitakuwa halali kwa kipindi cha muda wa miezi kumi na mbili au zaidi;
- (i) vibali vitakuwa halali na kwa muda usiozidi miezi kumi na mbili;
- (j) kuepusha hali ya urasimu na ukiritimba; na
- (k) kuweka ulinzi wa taarifa na usiri kibiashara wa taarifa zote zinazokusanywa katika mfumo isipokuwa endapo utoaji wa taarifa unahitajika kisheria.

(2) Mamlaka za leseni zitahakikisha kwamba masharti ya kuwa na leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine hayatosababisha au kupelekea:

- (a) madhara kwa maslahi ya jamii;
- (b) madhara kwa usalama wa taifa;
- (c) ukiukwaji wa miongozo ya kimataifa;
- (d) ukiukaji wa masharti ya udhibiti wa ubora, ithibati ya ubora usalama au afya na usafi;
- (e) kutokuwa na uweledi wa taaluma;

- (f) biashara isiyo halali au ushindani usio halali ambao hauwezi kuzuiwa ipasavyo kwa taratibu nyengine za kisheria;
- (g) kupungua kwa maliasili, urithi wa utamaduni au matumizi yasiyo endelevu;
- (h) sababu nyengine zozote zinazokubalika.

(3) Masharti yaliyowekwa yanayohusiana na leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine yatatumika tu kwa biashara ambayo inafanywa au kupendekezwa kufanywa.

19.-(1) Mamlaka ya leseni inayokusudia kuanzisha leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine mpya:

Uanzi-shwaji wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine mpya.

- (a) itatoa taarifa kwa maandishi ya nia hiyo kwa Mkurugenzi Mkuu;
- (b) itafanya mashauriano na wadau ambao wataathirika na hatua iliyokusudiwa;
- (c) itawasilisha kwa Mkurugenzi Mkuu ripoti ya mashauriano pamoja na tathmini ya athari za shughuli za biashara inayopendekezwa kutumika.

(2) Mkurugenzi Mkuu atafanya mapitio ya ripoti iliyowasilishwa chini ya kifungu kidogo cha (1)(c) cha kifungu hiki na endapo masharti hayakidhi vigezo vilivyowekwa katika kifungu cha 18 cha Sheria hii, atatoa mapendekezo kwa mamlaka za utoaji wa leseni.

20. Mamlaka ya leseni yoyote inayokusudia kutoa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine, itaomba idhini kwa Mamlaka kwa mujibu wa taratibu zitakazoelezwa katika kanuni.

Uidhini-shwaji wa utoaji wa leseni, vibali, huduma au ruhusa nyengine.

21.-(1) Mamlaka, kwa amri itakayochapishwa katika Gazeti Rasmi, itatoa orodha ya mamlaka za leseni zilizoidhinishwa kutoa leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine.

Orodha ya mamlaka za leseni.

(2) Mamlaka yoyote ya leseni ambayo haijajumuishwa katika orodha iliyotajwa katika kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, haitatoa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine ya kuanzisha biashara au kujihusisha na miamala ya kibiashara.

22.-(1) Mamlaka ya leseni itakuwa na wajibu wa kutoa muongozo na msaada kwa waombaji wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine.

Wajibu wa kutoa muongozo na msaada.

(2) Endapo mamlaka ya leseni itapokea maombi ya maandishi kuhusiana na jambo lililo nje ya uwezo wake inaweza kumuelekeza muombaji kwa mamlaka ya utoaji wa leseni husika.

23.-(1) Maombi ya leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine yaliyofanywa kwa mamlaka za leseni yatashughulikiwa haraka iwezekanavyo na katika mazingira yoyote haitozidi siku thelathini za kazi.

Ushughul-ikiaji wa maombi na malalamiko.

(2) Endapo lalamiko limepelekwa kwa mamlaka za leseni kuhusiana na leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine litaamuliwa ndani ya siku saba za kazi.

Daftari la
Kumbu-
kumbu la
Taifa la
Leseni za
Biashara.

24.-(1) Mamlaka itaanzisha na kutunza Daftari la Kumbukumbu la Taifa la Leseni za Biashara la mamlaka zote za leseni na leseni, vibali, huduma au ruhusa nyengine zinazotolewa Zanzibar.

(2) Kwa kuzingatia msharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, Waziri anaweza kuelezea katika kanuni:

- (a) taarifa zinazopaswa kukusanywa na kurikodiwa na Mamlaka kuhusiana na leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine;
- (b) taarifa zinazopaswa kujumuishwa katika Daftari la Kumbukumbu la Taifa au daftari jengine la kumbukumbu;
- (c) namna ya kutunza Daftari la Kumbukumbu la Taifa la Leseni za Biashara;
- (d) ukaguzi wa Daftari la Kumbukumbu la Taifa la Leseni za Biashara; na
- (e) uchapishaji wa taarifa zilizopo katika Daftari la Kumbukumbu la Taifa la Leseni za Biashara

Misingi ya
usawa.

25.-(1) Mamlaka ya leseni, katika kushughulikia maombi, atahakikisha na kuzingatia misingi ya usawa.

(2) Muombaji hatabaguliwa kwa misingi ya ukabila, asili, jinsia, rangi, utaiifa, dini, imani ya kisiasa, familia, ulemavu au mambo mengine yanayofanana na hayo.

Misingi ya
uwiano.

26. Mamlaka ya leseni itazingatia misingi ya uwiano katika kutoka uamuzi na inaweza kutoa uamuzi mgumu endapo madhumuni halali yaliyokusudiwa hayawezikufikiwa.

Haki ya
kusikilizwa.

27.-(1) Muombaji wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine au mkata rufaa atapewa fursa ya kuelezea maoni yake juu ya ombi au rufaa kabla mamlaka ya utoaji wa leseni kufikia uamuzi wa mwisho.

(2) Endapo muombaji au mkata rufaa amepewa haki ya kueleza maoni yake chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, mamlaka ya utoaji wa leseni itamtaarifu muombaji au mkata rufaa au mwakilishi wake ndani ya siku kumi na nne za kazi ambapo ombi au rufaa itaamuliwa.

Notisi.

28.-(1) Endapo mamlaka ya leseni haijaridhika na jambo lolote linalohusiana na:

- (a) maombi yaliyofanywa ya leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine; au
- (b) biashara inayofanywa,

mamlaka ya leseni:

- (i) kwa upande wa aya ya (a) itampa muombaji notisi ya kukataliwa ndani ya siku tatu za kazi na sababu za kukataliwa huko; au
- (ii) kwa upande wa aya ya (b) itampa muombaji notisi ya kusudio la kusimamisha biashara kwa mtu husika ndani ya siku tatu za kazi na sababu za kusimamishwa huko.

29.-(1) Muombaji wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine au mkata rufaa atakuwa na haki ya kupata taarifa kuhusiana na ombi au rufaa. Haki ya kupata taarifa.

(2) Endapo mamlaka ya leseni imefikia uamuzi wa ombi la taarifa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, itamtaarifu muombaji au mkata rufaa ndani ya siku tatu za kazi.

(3) Masharti ya kifungu hiki hayatumika kwa upelelezi na uendeshaji wa shauri la jinai, isipokuwa kwamba mshitakiwa katika shauri hilo anaweza kuomba jalada la shauri baada ya shauri kusitishwa au kukamilika.

30.-(1) Mamlaka ya leseni inaweza kuzuia upatikanaji wa taarifa kwa muombaji au mkata rufaa kutokana na maslahi ya umma au binafsi. Zuio na kukataliwa haki ya kupata taarifa.

(2) Endapo mamlaka ya leseni imekataa kumpa taarifa muombaji au mkata rufaa, itamtaarifu muombaji au mkata rufaa kwa maandishi pamoja na sababu za kukataa huko.

(3) Kwa kuzingatia sheria zinazotumika, zuio la kupata taarifa linaweza kulalamikiwa kwa mamlaka yenye uwezo ndani ya siku saba za kazi.

31.-(1) Mamlaka ya leseni itahakikisha kwamba katika kufanya uamuzi, rejea zitafanywa kwa mujibu wa taratibu za kisheria ambazo uamuzi wa mamlaka ya leseni imefikia. Maelezo ya uamuzi.

(2) Endapo uamuzi wa mamlaka ya leseni umefikiwa maelezo ya uamuzi yatajumuiisha maoni muhimu yanayoamua matokeo ya maelezo na maelezo mafupi ya maeneo muhimu yanayopelekea uamuzi katika shauri.

SEHEMU YA TANO **TARATIBU ZA LESENI, VIBALI, HUDUMA AU RUHUSA** **NYENGINE**

32.-(1) Ombi kwa ajili ya kutoa, kufuta, kuhiisha au kuhaulisha leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine kwa mamlaka ya leseni litakuwa kwa namna kama itakavyoelezwa na mamlaka ya leseni husika. Taratibu za maombi.

(2) Ombi ililotajwa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, litakamilika na kuweka saini na muombaji au wakala wake na litawasilishwa kwa mamlaka ya leseni pamoja na, pale itakapohitaji:

- (a) nakala ya cheti cha usajili wa biashara kilichothibitishwa au nambari ya usajili wa biashara;
- (b) uthibitisho wa uanachama wa taasisi ya taaluma na mafunzo au jumuiya;
- (c) Cheti cha ithibati cha Polisi; na
- (d) Nambari ya Utambulisho ya Mlipakodi.

(3) Mamlaka ya leseni inaweza kukubali uwasilishwaji wa maombi chini ya kifungu kwa njia ya kielektroniki na kuambatanishwa na saini ya kielektroniki.

Vigezo na masharti ya leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine.

33. Endapo zipo aina maalumu za shughuli ambazo zinazohusiana na leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine zinazotolewa na mamlaka ya leseni na zinahitaji vigezo na masharti maalumu ya kitaalamu, vigezo na masharti hayo maalumu ya kitaalamu yataelezwa katika sheria.

Mazingatio ya maombi.

34.-(1) Mamlaka ya leseni, kabla ya kutoa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine, itawasalisha ombi kwa Afisa Mwandamizi wa Leseni husika kwa mazingatio.

(2) Endapo mamlaka ya leseni imejiridhisha kwamba muombaji ametimiza vigezo vyote husika, itatoa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine kwa muombaji.

Kuhudhuria kwa muombaji au mwakilishi wake.

35.-(1) Mamlaka ya leseni inaweza, endapo itahusika, itatoa taarifa ya kuhudhuria katika kikao kwa muombaji mpya au mwakilishi wake ambapo ombi linakusudiwa kuzingatiwa.

(2) Mamlaka ya leseni inaweza kukataa kuzingatia ombi ikiwa muombaji au mwakilishi wake, bila ya taarifa yoyote ya awali, hatahudhuria kikao ambacho ombi linakusudiwa kuzingatiwa.

(3) Bila ya kujali masharti ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, muombaji anayehusika au kuhaulisha moja kwa moja leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine au anayefanya ombi kuhusiana na tawi jipya la ofisi hahitaji kuhudhuria kikao ambacho ombi lake linakusudiwa kuzingatiwa isipokuwa kama muombaji amepewa taarifa na mamlaka ya leseni kuhudhuria.

Hatua za leseni.

36.-(1) Muombaji atakuwa na wajibu wa kupata leseni nyengine, kibali, huduma au ruhusa nyengine inayohitajika chini ya sheria nyengine yoyote.

(2) Mamlaka ya leseni itasaidia maombi kwa kutoa taarifa zote husika ili kuwawezesha waombaji kufuata masharti ya kifungu kidogo cha (1) ya kifungu hiki na taarifa zitakuwemo katika muongozo unaohitajika chini ya kifungu cha 22 cha Sheria hii.

Utoaji wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine.

37.-(1) Mamlaka ya leseni itatoa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine kwa kila muombaji ambaye amefuata masharti ya sheria husika.

(2) Mamlaka ya leseni, itakapohitajika, itatoa nakala halisi ya leseni, kibali au ruhusa nyengine iliyotolewa chini ya kifungu hiki na

itaithibitisha nakala hiyo kuwa ni nakala halisi ya leseni, kibali au ruhusa nyengine.

38.-(1) Leseni mpya, kibali, huduma au ruhusa nyengine itaanza kutumika itakapotolewa na mamlaka ya leseni.

Athari ya leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine.

(2) Endapo ombi limefanywa kwa ajili ya kuhuisha leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine kuhusiana na ombi lililofanywa itaendelea kutumika hadi ombi la kuhuisha litakapokubaliwa na mamlaka ya leseni au ikiwa ombi la kuhuisha limekataliwa, hadi muda ambao rufaa iliyokatwa imeisha muda wake, au rufaa imefutwa au imeamuliwa.

39. Mamlaka itatangaza ada na tozo za leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine inayotolewa na mamlaka za leseni katika namna inayofaa.

Ada na tozo.

40.-(1) Mamlaka ya leseni inaweza, baada ya kupokea ombi, kuhamisha kwa mmiliki mpya, au warithi au waliyopewa mali kisheria na marehemu mwenye leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine iliyotolewa kuhusiana na eneo au biashara kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Usajili wa Biashara, Nam. 12 ya 2012.

Uhamishaji wa leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine.

(2) Leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine iliyohamishwa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki itaanza kutumika hadi kumaliza muda wake na itashikiliwa kwa mujibu wa masharti ambayo ilitolewa awali.

(3) Endapo leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine imehamishiwa chini ya kifungu hiki kwa mtu yeyote, mamlaka ya leseni, baada ya kulipa ada inayostahiki, itaidhinisha notisi ya uhamisho wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine.

(4) Leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine iliyotolewa kwa watu binafsi kwa ujuzi wao binafsi, sifa, uzoefu au uwezo wengine hauwezi kuhamishwa.

41.-(1) Mamlaka ya leseni itaweka daftari la kumbukumbu la maombi na uamuzi kwa ajili ya leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine.

Daftari la kumbukumbu la maombi na uamuzi.

(2) Daftari la kumbukumbu la maombi na uamuzi chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, litakaguliwa na Mamlaka.

42.-(1) Mamlaka ya leseni inaweza kusimamisha au kufuta leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine kwa sababu zifuatazo:

Kusimamishwa na kufutwa kwa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine.

- (a) mmiliki hafai na hastahiki tena kumiliki leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine;
- (b) mmiliki amekiuka vigezo na masharti yanayotumika kwa leseni hiyo, kibali, huduma au ruhusa nyengine;
- (c) matumizi ya maeneo ambayo leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine ni tishio kwa afya au usalama wa umma;

- (d) maeneo ambayo leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine inatumika hayakidhi tena viwango vilivyowekwa na sheria husika; au
- (e) mmiliki au wakala wake amemkatalia mkaguzi aliyeidhinishwa kuingia au kutoa ushirikiano kwa mkaguzi kama inavyohitajika na Sheria hii au sheria nyengine inayotumika kwa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine.

(2) Mamlaka ya leseni inaweza, katika kuzingatia lalamiko linalotokana na usimamishwaji au ufuatwaji chini ya kifungu hiki, kuzingatia ukiukwaji wa maadili kwa upande wa mmiliki wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine ikiwa inapelekea au haipelekei ukiukwaji wa masharti ya sheria husika.

(3) Endapo mamlaka ya leseni itatoa amri ya kusimamisha leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine, usimamishaji huo hautatekelezwa hadi kumalizika kwa muda ambao mmiliki anaweza kukataa rufaa au ikiwa rufaa imekatwa, hadi imeachwa kusikilizwa au imeamuliwa.

(4) Masharti ya kifungu kidogo cha (3) cha kifungu hiki hayatumika endapo usimamishwaji wa haraka utahitajika kwa maslahi ya afya na usalama kwa ajili ya watu wengine au umma.

(5) Muda wa kusimamisha leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine chini ya kifungu hiki utakuwa muda maalumu usiozidi mwaka mmoja.

Wakaguzi.

43.-(1) Mamlaka ya leseni inaweza kuteua wakaguzi ili kuhakikisha masharti ya Sheria hii na sheria nyengine zinazohusiana na biashara, leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine yanafuatwa.

(2) Mamlaka ya leseni itatoa kitambulisho kwa mkaguzi na mkaguzi atakionesha kitambulisho hicho wakati wa kuingia katika eneo lolote ambalo linatakiwa kukaguliwa au kwa mtu yeyote ili kupata taarifa zinazohusiana na leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine chini ya masharti ya Sheria hii na sheria nyengine zinazohusika.

(3) Mkaguzi anaweza:

- (a) kuingia na kukagua, kwa wakati unaofaa, eneo lolote ambalo biashara inayohusiana na leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine inafanyika;
- (b) kufanya uchunguzi au ukaguzi wa vifaa na huduma zinazotolewa;
- (c) kuchukua hati halisi au nakala ikijumuisha hati za kielektroniki; na
- (d) kutoa amri ya kufunga biashara endapo biashara imekiuka Sheria hii au sheria nyengine yoyote husika au endapo inahatarisha usalama wa umma.

(4) Mkaguzi hatotoa taarifa yoyote aliyoipata wakati wa ukaguzi au uchunguzi isipokuwa ikihitajika na mahakama au kutoa taarifa kama sehemu ya kazi yake.

(5) Mkaguzi ambaye ana maslahi binafsi, kifedha au ya moja kwa moja ambayo yanaweza kuathiri mazingatio ya jambo lolote mbele yake hatokagua au kuchunguza jambo hilo.

(6) Mkaguzi yeyote aliyetajwa chini ya kifungu hiki ambaye anatumia vibaya nafasi yake, anasababisha uharibifu, anakamata mali au anatoa taarifa yoyote kinyume na sheria wakati wa kutekeleza majukumu yake ametenda kosa na akitiwa hatiani atalipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Tatu na isiyozidi Shilingi Milioni Kumi au kifungo kwa muda usiopungua mwaka moja na usiozidi miaka mitatu au vyote faini na kifungo.

44. Mkaguzi, wakati wa kutekeleza uwezo aliyopewa na Sheria hii au sheria nyengine husika, hatowajibika kwa jambo lolote alilofanya au aliloacha kulifanya ikiwa jambo hilo limefanywa au limeachwa kufanywa kwa nia njema. Kinga kwa mkaguzi.

45.-(1) Mtu ambaye hajaridhika na uamuzi wa mamlaka ya leseni anaweza kukata rufaa dhidi ya uamuzi huo kwa mujibu wa sheria husika ya mamlaka ya leseni. Rufaa.

(2) Sababu za rufaa zitakuwa moja kati ya zifuatazo:

- (a) uamuzi umetokana na taarifa zisizojitosheleza au zisizo sahihi kuhusiana na maelezo;
- (b) uamuzi umetokana na mazingira ambayo yalibadilika kwa kiasi kikubwa kiuhalisia;
- (c) mamlaka ya leseni imekiuka taratibu za kisheria;
- (d) mamlaka ya leseni imeenda kinyume na misingi ya haki;
- (e) uamuzi ulikuwa nje ya uwezo wa mamlaka ya leseni; au
- (f) mamlaka ya leseni ilikiuka masharti ya sheria hii au sheria nyengine husika;

(3) Rufaa itawasilishwa ndani ya siku ishirini na moja za kazi kuanzia tarehe ya taarifa ya uamuzi kwa mtu ambaye anahusika.

SEHEMU YA SITA MASHARTI YA FEDHA

46. Fedha na rasilimali za Mamlaka zitajumuisha:

- (a) fedha zitakazoidhinishwa na Baraza la Wawakilishi;

Fedha na
rasilimali
za
Mamlaka.

- (b) fedha zinazopokelewa na Mamlaka kwa huduma zinazotolewa na Mamlaka;
- (c) ruzuku halali, zawadi, michango, misaada au mikopo kama Mamlaka itakavyopokea kutoka kwa mtu au taasisi yoyote;
- (d) ada na tozo zinazokusanywa chini ya Sheria hii;
- (e) mapato yanayotokana na uwekezaji utakaofanywa na Mamlaka; na
- (f) fedha nyengine zozote zinazoweza kupatikana kihalali na Mamlaka.

Bajeti. **47.**-(1) Mkurugenzi Mkuu, kila mwaka wa fedha, atawasilisha kwa Bodi kwa ajili ya majadiliano na mapendekezo ya makadirio ya kina ya mapato na matumizi ya Mamlaka kwa mwaka ujao wa fedha.

(2) Baada ya kujadiliwa na kupendekezwa na Bodi, bajeti ya Mamlaka itachukuliwa kuwa ni sehemu ya bajeti ya Wizara.

(3) Makadirio ya mapato na matumizi ya Mamlaka yataandaliwa kwa kuzingatia masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Nam. 12 ya 2016 na miongozo mengine yoyote kama itakavyotolewa na Serikali kila baada ya muda.

(4) Mkurugenzi Mkuu atahakikisha kwamba, malipo yote yanayofanywa kutokana na fedha za Mamlaka yanafanywa kwa usahihi na yanaidhinishwa ipasavyo na udhibiti wa kutosha unadumishwa juu ya mali na madeni ya Mamlaka.

Hesabu na ukaguzi. **48.**-(1) Mamlaka itaweka na kutunza kwa usahihi vitabu vya hesabu ambavyo vinajumuisha kumbukumbu zote za fedha na miamala kwa kila mwaka wa fedha.

(2) Taarifa za fedha za mwaka za Mamlaka zitakaguliwa kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Nam.12 ya 2016 na sheria za fedha nyengine husika.

Ufunguaji wa hesabu za benki. **49.** Mamlaka, kwa mujibu wa masharti ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Nam.12 ya 2016, itafungua hesabu ya benki kwa ajili ya utekelezaji mzuri ya kazi zake chini ya Sheria hii.

Uwezo wa kuwekeza. **50.** Mamlaka itakuwa na uwezo wa kuwekeza fedha zake katika uwekezaji ambao utakuwa wa faida, salama na halali kwa mujibu wa sheria husika.

**SEHEMU YA SABA
MAKOSA NA ADHABU**

51.-(1) Mamlaka ya leseni ambayo:

Makosa na
adhabu.

- (a) itatoza ada au tozo bila kutoa huduma iliyokusudiwa;
- (b) itatoza ada au tozo bila ya kuwa na sheria inayosimamia ambayo imetoa kazi au uwezo;
- (c) itashindwa kusimamia kazi zinazohusiana na utoaji wa leseni, kibali, huduma au ruhusa nyengine chini ya Sheria hii;
- (d) itamzuia afisa wa Mamlaka katika kutekeleza kazi za Mamlaka chini ya Sheria hii; na
- (d) itashindwa kufuata masharti ya Sheria hii,

imetenda kosa na akitiwa hatiani, atalipa faini isiyopungua Shilingi Milioni Kumi na isiyozidi Shilingi Milioni Hamsini.

(2) Endapo mamlaka ya leseni imetenda kosa chini ya Sheria hii na kosa hilo imethibitishwa kuwa limefanywa kwa ridhaa au ushirikiano wa, au kuhusishwa na uzembe kwa upande wa mkurugenzi, meneja, au afisa mwingine kama huyo wa mamlaka ya leseni au mtu yeyote ambaye alifanya kwa uwezo wowote, yeye pamoja na mamlaka ya leseni, watakuwa na hatia ya kosa hilo na watashitakiwa na kuadhibiwa ipasavyo.

52.-(1) Mkurugenzi Mkuu anaweza kumaliza kosa lililofanywa na mamlaka ya leseni chini ya Sheria hii au kanuni zake kwa kumtaka kulipa faini isiyopungua nusu ya faini iliyoainishwa kwa kosa hilo, iwapo mamlaka ya leseni au mkaguzi:

Kumaliza
kosa.

- (a) amekubali kwamba ametenda kosa;
- (b) atalipa malipo yote ya msingi chini ya Sheria hii.

(2) Taratibu zinazohusiana na kumaliza kosa zitaainishwa katika kanuni.

(3) Kumaliza kosa chini ya kifungu cha (1) cha kifungu hiki, hautochukuliwa kama ni hatia kwa kosa linaloshukiwa kufanywa na isipokuwa kwamba malipo ya msingi yamelipwa yote, hakutokuwa na mashtaka kwa kosa linaloshughulikiwa ambalo litafunguliwa au kuendelezwa.

**SEHEMU YA NANE
MASHARTI MENGINEYO**

53. Mamlaka, kwa kushauriana na mamlaka ya leseni itatoza ada ya udhibiti kwa mujibu wa taratibu zitakazoainishwa katika kanuni.

Ada ya
udhibiti.

Kinga ya
kutoku-
wajibika
binafsi.

54. Wafanyakazi wa Mamlaka hawatowajibika kwa jambo lolote alilofanya au aliloacha kulifanya ikiwa jambo hilo limefanywa au limeachwa kufanywa kwa nia njema katika kutekeleza kazi na uwezo wa Mamlaka chini ya Sheria hii.

Miongozo.

55. Mamlaka inaweza kutoa miongozo kwa ajili ya utendaji bora wa kazi zake chini ya Sheria hii.

Kanuni.

56. Waziri anaweza kutunga kanuni kwa ajili ya utekelezaji mzuri wa masharti ya Sheria hii.

Kufuta na
kubakiza.

57.-(1) Sheria ya Baraza la Udhibiti wa Mfumo wa Utoaji wa Leseni za Biashara, Nam. 13 ya 2013 inafutwa.

(2) Bila ya kujali kufutwa chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, jambo lolote lililofanywa au limekusudiwa kufanywa chini ya Sheria iliyofutwa, litaendelea na kuchukuliwa kuwa limefanywa chini ya masharti ya Sheria hii.

JADWELI

MWENENDO WA BODI [Chini ya kifungu cha 14]

1. Wajumbe wa Bodi watamchagua mmoja miongoni mwao kuwa Makamu Mwenyekiti wa Bodi. Makamu Mwenyekiti.

2. Isipokuwa wajumbe wanaoingia kwa nafasi zao, Mwenyekiti na wajumbe wengine wa Bodi watashika nafasi zao kwa kipindi cha miaka mitatu kutoka tarehe ya uteuzi wao na wanaweza kuteuliwa tena kwa kipindi chengine kimoja tu. Muda wa wajumbe.

3.-(1) Bodi itakutana kikawaida kila baada ya miezi mitatu na inaweza kukutana muda wowote itakapohitajika kwa ajili ya kutekeleza kazi zake. Vikao vya Bodi.

(2) Vikao vyote vya Bodi vitaendeshwa na Mwenyekiti na ikiwa hayupo, Makamu Mwenyekiti ataendesha kikao cha Bodi na endapo Mwenyekiti na Makamu Mwenyekiti hawapo, wajumbe watakaokuwepo watamchagua mjumbe mmoja miongoni mwao kuendesha kikao.

4. Zaidi ya nusu ya idadi ya wajumbe wataunda akidi katika kikao chochote cha Bodi. Akidi.

5. Uamuzi wa Bodi utafanywa kwa maafikiano, endapo hakuna maafikiano, uamuzi utafanywa kwa kupiga kura na endapo kura zitakuwa sawa, Mwenyekiti atakuwa na kura ya uamuzi. Uamuzi wa Bodi.

6. Kwa kuzingatia masharti ya Sheria hii, Bodi itajipangia taratibu zake wenyewe kuhusiana na vikao na uendeshaji mzuri wa shughuli zake ikijumuisha Kamati za Bodi. Taratibu za vikao.

7. Bodi inaweza kumualika mtu yeyote kuhudhuria majadiliano yoyote ya kikao cha Bodi kama mtaalamu lakini mtu huyo aliyealikwa hatokuwa na haki ya kupiga kura. Mjumbe mualikwa.

8. Kumbukumbu za vikao vya Bodi zitathibitishwa na Bodi katika kikao kinachofuata na kusainiwa na Mwenyekiti na Katibu. Kumbu-kumbu za vikao vya Bodi.

9. Bodi inaweza, kwa madhumuni ya kurahisisha utekelezaji wa kazi zake, kuanzisha kamati kwa ajili ya kutekeleza kazi maalumu kama itakavyoona inafaa. Kamati za Bodi.

10. -(1) Bodi inaweza, itakavyoona inafaa kwa ajili ya kutekelezaji wa kazi zake, kukasimu baadhi ya kazi zake kwa Kamati za Bodi. Kukasimu kazi za Bodi.

(2) Endapo Bodi itakasimu kazi zake chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, itatoa miongozo kwa maandishi endapo itahitajika ili kuhakikisha utekelezaji bora za kazi.

Kusita
kuwa
mjumbe.

11. Mjumbe atasita kushika nafasi yake ikitokea moja kati ya yafuatayo:

- (a) amejiuzulu;
- (b) ikiwa hatohudhuria vikao vitatu mfululizo vya Bodi bila ya sababu za msingi;
- (c) ikiwa atashindwa kutekeleza majukumu yake kwa sababu ya afya ya kimwili au kiakili;
- (d) ikiwa atasita kuwa mwakilishi wa taasisi iliyomteua mjumbe huyo;
- (e) ikiwa atasimamishwa na Waziri akishindwa kutimiza matarajio ya Mamlaka; au
- (f) amefariki.

Kubainisha
maslahi.

12.-(1) Mjumbe wa Bodi ambaye ana maslahi ya moja kwa moja au vyenginevyo juu ya jambo linalohusika au linalotakiwa kuzingatiwa na Bodi, haraka iwezekanavyo baada kutambua, atabainisha uhalisia wa maslahi yake mwanzoni mwa kikao cha Bodi.

(2) Ubainishaji wa maslahi chini ya kifungu kidogo cha (1) cha kifungu hiki, utawekwa katika kumbukumbu za kikao na mjumbe aliyebainisha:

- (a) hatohudhuria katika majadiliano ya Bodi katika kufanya uamuzi; au
- (b) hatamshawishi mjumbe mwingine yeyote katika kufanya uamuzi.

Posho la
wajumbe
wa Bodi.

13. Mwenyekiti na wajumbe wengine wa Bodi watasitahiki kulipwa posho kwa mujibu wa Sheria ya Utumishi wa Umma, Nam. 2 ya 2011.

MADHUMUNI NA SABABU

Madhumuni ya Mswada huu ni kufuta Sheria ya Mfumo wa Udhubiti wa Leseni za Biashara, Nam. 13 ya 2013 na kutunga Sheria ya Udhubiti na Usimamizi wa Leseni za Biashara Zanzibar. Sheria hiyo inaanziha Mamlaka itakayokuwa na jukumu la kusimamia na kudhibiti mfumo mzima wa utoaji wa leseni za biashara, vibali, huduma, ada na tozo nyengine zinazowekwa na mamlaka za leseni hapa Zanzibar. Lengo kuu ni kuhakikisha kwamba utaratibu wa utoaji leseni na vibali unafanyika kwa ufanisi, uwazi na kuleta mazingira bora kwa biashara kustawi.

Mswada huu pia unakusudia kuleta ufanisi kwa mamlaka za leseni kwa kuanzisha mfumo wa ukaguzi na tathmini ya utendaji wa mara kwa mara ambao utahakikisha mamlaka za leseni zinatekeleza wajibu wao kwa ufanisi, utaalamu na kwa kuzingatia viwango vya usalama. Pia, itahakikisha kuwa utaratibu wa utoaji leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine haziathiri shughuli za biashara Zanzibar.

Mswada huu pia unalenga kuweka mazingira bora ya biashara ambayo yanashajihisha ukuaji wa uchumi Zanzibar. Aidha, Mswada unakusudia kuanzisha mfumo mpya wa utoaji wa leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine ambao utaimarisha mazingira bora ya biashara na kuondoa urasimu.

Mswada huu umegawika katika sehemu nane:

Sehemu ya Kwanza inaelezea masharti ya awali ambayo yanajumuisha na jina fupi na kuanza kutumika kwa sheria, matumizi na ufafanuzi wa baadhi ya maneno muhimu yaliyotumika ndani yake.

Sehemu ya Pili inazungumzia Uanzishwaji wa Mamlaka ya Udhubiti na Usimamizi wa Leseni za Biashara, muhuri na nembo ya Mamlaka, malengo, kazi na uwezo wa Mamlaka.

Sehemu ya Tatu inaelezea Uendeshaji na Usimamizi wa Mamlaka, ambapo Bodi ya Wakurugenzi ya Mamlaka imeanzishwa ambayo itakuwa ndio chombo kikuu cha usimamizi wa Mamlaka. Sehemu hii pia inaelezea masharti yanayohusiana na kazi na uwezo wa Bodi, uteuzi wa Mkurugenzi Mkuu, sifa za Mkurugenzi Mkuu, muundo wa Mamlaka na Wafanyakazi wa Mamlaka.

Sehemu ya Nne inahusu masharti yanayohusiana na misingi ya udhibiti na usimamizi wa leseni za biashara ikijumuisha misingi ya utoaji leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine, uanzishwaji wa leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine mpya. Aidha, katika sehemu hii, masharti kuhusu utaratibu wa kuidhinisha utoaji wa leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine yameelezwa. Pia, orodha ya taasisi za leseni, wajibu wa kutoa muongozo na msaada, ushughulikiaji wa maombi na malalamiko pamoja na mambo mengineyo yameelezwa.

Sehemu ya Tano inaelezea masharti yanayohusiana na taratibu za leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine ambayo inajumuisha taratibu za

maombi, vigezo na masharti ya leseni, kibali, huduma na ruhusa nyengine, mazingatio ya maombi. Pamoja na mambo mengine, katika sehemu hii, hatua za leseni, athari na uhamishaji wa leseni kutoka kwa mtu mmoja Kwenda kwa mtu mwingine nazo zimeelezwa. Pia, katika sehemu hii imeeleza uwezo wa kusimamishwa na kufutwa leseni, vibali, huduma na ruhusa nyengine na utaratibu wa kukata rufaa kwa mtu atakayekuwa hakuridhika na hatua hizo, nao umeelezwa.

Sehemu ya Sita inaelezea masharti ya fedha ambayo yanajumuisha fedha na rasilimali za Mamlaka, bajeti, hesabu na ukaguzi wa hesabu za Mamlaka. Pia, inaeleza uwezo wa Mamlaka kufungua akaunti katika benki na uwezo wa kuwekeza.

Sehemu ya Saba inahusu makosa na adhabu. Pia, sehemu hii, inaeleza uwezo wa Mkuu wa Mamlaka kumaliza makosa yaliyofanywa chini ya Sheria hii kwa utaratibu utakaowekwa katika kanuni zitakazotungwa chini ya Sheria hii.

Sehemu ya Nane inaeleza masharti mengineyo ikijumuisha ada ya udhibiti, kinga ya kutokuwajibika binafsi, miongozo na kanuni. Pia, katika sehemu hii, imeelezwa kufutwa kwa Sheria ya Baraza la Udhibiti wa Leseni za Biashara, Nam. 13 ya 2013 na masharti ya kubakiza.

Mwisho, kuna Jadweli ambalo linaeleza mwenendo wa vikao vya Bodi.

ZANZIBAR
5 Novemba, 2024

(MHE. OMAR SAID SHAABAN)
**WAZIRI WA BIASHARA NA
MAENDELEO YA VIWANDA
ZANZIBAR**

